

Inventarisatie externe ontwikkelingen Grondstoffenplan 2027-2035

26-03-2026

Bronnen: Avri-collega's, NVRD-visie, NVRD-werkgroep afval, (grondstof)plannen andere gemeenten (Haaksbergen, Enschede, Den Haag, Dordrecht, Eindhoven).

Uitgangspunten:

- We kijken 3-5 jaar vooruit. Dit past bij de doorlooptijd van het nieuwe Grondstoffenplan 2027-2035, waarbij tussentijdse evaluatie en bijsturing opgenomen gaat worden in de planning.
- In deze nieuwe versie zijn de kansen en bedreigingen samengevoegd met algemene ontwikkelingen, zonder keuze te maken of het een kans of een bedreiging is. Voor zover mogelijk is de tekst sectorspecifiek gemaakt.
- De clustering op hoofdthema's zorgt dat bepaalde ontwikkelingen op meerdere plekken genoemd kunnen worden.

Algemene Ontwikkelingen

Technologie & data:

- Datagedreven werken: optimalisatie bedrijfsvoering b.v. inzamelroutes en aanpak bijplaatsingen, hierdoor meer KPI-gestuurd werken Ook stakeholders vragen vaker om transparantie en betrouwbare datakwaliteit
- Toename inzet AI: efficiëntieslag (veranderende kijk op inzet medewerkers, koppeling van apparatuur), slimme oplossingen voor monitoring en veiligheid (bv camera's voor scannen leefomgeving) en kwaliteit recycling (door slim scannen)
- Versnelling technologische ontwikkelingen: robotisering (verwerkingssnelheid en vergrote sorteermogelijkheden grondstoffen), maar ook nieuwe systemen voor bedrijfsvoering/ bedrijfsprocessen (verlaging administratieve lasten, datavergaring)
- Publieke verantwoording: benchmarks (toenemende behoefte aan transparantie)
- Toename kwetsbaarheid bedrijven en inwoners vanwege digitale afhankelijkheid: b.v. via VS of China-gevestigde kanalen
- Toename effecten van digitalisering: privacyvraagstukken, noodzaak tot beveiliging, etc.

Circulaire economie:

- Toenemende schaarste aan energie en grondstoffen
- 'Geopolitiek protectionisme' stimuleert recycling en lokale circulaire ketens
- Groeiende impact van strenge regelgeving en programma's (Europees, nationaal en lokaal) als aanjager voor behalen duurzaamheidsdoelstellingen (Europees, nationaal en lokaal) op organisatiecapaciteit en middelen: zoals nieuwe UPV's, hogere verbrandingsbelasting, CO₂-heffing, vrachtwagenbelasting, Nationaal Programma Circulaire Economie (waaronder VANG).

- (Regionale) samenwerking in de keten: collectievorming van grondstoffen (regionale hubs, opschalen)
- Sterke focus op schonere grondstofstromen: innovaties en nieuwe businessmodellen op gebied van beter scheiden-sorteren-verwerking en bijvoorbeeld de aanpak van vervuiling
- Meer aandacht voor preventie, bijvoorbeeld start-up's op hergebruik, reparatie en 'upcycling' (nieuwe hoogwaardigere functie), groei van tweedehands-markt
- Kwaliteitseisen en concurrentie tussen hoogwaardige recycling en goedkopere verwerkingsroutes
- Sterke invloed olieprijsen (plastics van fossiele brandstoffen), volatiele internationale politiek (protectionisme)
- Steeds meer goedkope producten van mindere kwaliteit (zoals fast fashion), welke niet zijn geschikt voor hergebruik of recycling

Financiën:

- Toename kostenbewustzijn bij gemeenten, versterkt door het aanstaand ravijnjaar, toenemende behoefte aan inzicht
- Groeiend aantal beschikbare subsidies voor benodigde investeringen (b.v. elektrificatie)
- Minder investeringszekerheid bij verduurzaming door afschaffen terugsluis Klimaatfonds
- Positieve invloed van True Pricing (prijs inclusief indirecte milieu –en sociale kosten) en fiscaliteit rondom primaire grondstoffen op het speelveld voor recycelaat
- Oplopende afvalstoffenheffing door stijgende kosten vanuit de verwerking, afnemende vergoedingen voor (sommige) grondstoffen en benodigde investeringen in b.v. AI en digitalisering
- Stimulering afvalexport vanwege hogere Nederlandse belastingdruk dan bij buurlanden

Mobiliteit & infrastructuur:

- Verdichting in steden, kleinere huishoudens en opkomst auto-luwe/fluisterwijken dwingt tot toekomstgerichte innovatieve mobiliteit/logistiek
- Noodzaak tot milieuvriendelijker wagenpark (elektrificatie, waterstof, biogas)
- Netwerkgestoepte beïnvloedt de mogelijkheid tot verduurzamen bedrijfsvoering en elektrificatie van het wagenpark
- 'Gevecht' om de openbare ruimte (woningbouw, energievoorzieningen, klimaat) zorgt voor druk op inzamel- en verwerkingsinfrastructuur
- Operationele impact van klimaat en weerextremen (zoals continuïteit, veiligheid, betrouwbaarheid en onderhoudskosten a.g.v. stormschade en regenbelasting)

Sector:

- Consolidaties van inzamelaars (financiële samenwerking, fusies en overnames binnen de sector) leiden tot veranderende marktverhoudingen
- Er wordt vanuit de branche toegewerkt naar nationaal, gestandaardiseerd beleid voor de inzameling van grondstoffen; maatwerk is mogelijk, maar enkel als hier een aantoonbare reden voor is
- Imago bij gemeenten van afvalsector/Avri ("afval is een kostenpost")

Demografie & gedrag:

- Vergrijzing en minder mobiele inwoners vragen om aanpassing van inzamelmethoden en/of service
- Sociale geografische invloed op onze samenleving door migratie en culturele vermenging
- Verandering in consumptiegedrag waardoor ruimte wordt gecreëerd voor innovaties in breng- en scheidingsconcepten
- Toenemende aandacht voor gedragsverandering (bewustwording, draagvlak) met een groeiende rol voor gemeenten, bemoeilijkt door toenemende individualisering en polarisatie, bereiken grenzen aan acceptatie bij inwoners. (Vanwege complexere systemen, hogere kosten en spanningen tussen betaalbaarheid en ambitie)
- Stijgende afvalstoffenheffing en toenemende vraag aan inspanning door inwoners (risico op afhaken inwoners en daardoor vervuilde stromen of meer restafval.)

Arbeidsmarkt & organisatie:

- Aandacht voor duurzame inzetbaarheid i.v.m. verhoging AOW-leeftijd en in relatie tot hoog ziekteverzuim in de sector (en bij Avri specifiek nog hoger)
- Structureel tekort aan personeel (risico voor continuïteit en de kwaliteit van uitvoering)
- Toenemende uitstroom én lagere instroom met risico op kennisverlies
- Impact verhoogde veiligheidseisen (zoals werkdruk en weerstand)
- Jongere generaties binden zich minder snel aan een organisatie/bedrijf

Politiek-juridisch:

- Europese wetgeving voor recht op reparaties ('right-to-repair' richtlijn)
- CSRD-richtlijnen vanuit Europa op duurzaamheidsrapportage en het sturen op duurzaamheidsdoelstellingen
- Vertrouwen in politiek en overheid zowel landelijk als regionaal onder druk
- Hogere druk vanuit gemeenten om ambities waar te maken
- Regelgeving wordt minder voorspelbaar → risico voor lange termijn investeringen